

Derk Sibolt Hovinga werkte met zijn poëzie en historie aan Oldambtster identiteit

Het werk van de op oudejaardsdag overleden Oostwolder Derk Sibolt Hovinga is niet voor iedereen even toegankelijk. Zijn werk werd eigenlijk maar in een beperkte kring gewaardeerd. Maar niet altijd werd zijn werk beheerst door de voor velen onbekende historie of onnavolgbare Germaanse mythen.

Hovinga was in de eerste plaats een natuurdichter, die dicht bij de natuur stond. Als boer was hij zeer gehecht aan zijn geboortegrond, het Oldambt. Geen wonder daarom dat de uitgestrekte heerden weerbarstige Dollardklei, de sombere najaarsluchten, maar ook het verfrissende voorjaar zijn inspiratiebron vormden.

Ieder jaar ervoer hij het voorjaar weer als een adembenemend mysterie. Dood en leven lagen hier in elkaars verlengde. Hoe kon hij zelf deel uitmaken van dat wonderlijk proces?

Dood en leven

*Zo as bomen in de winter
Noakt en graauw van stam aal stoan
-t' woater drupt van natte takken-;
Graauwe wolken deur de locht hen goan,*

*Zo is in mie ook wel duuster
Aal mien denken en mien haart
En barst mie mien zwoare kop hoast,
En zai 'k ales even zwaart.*

*Zo as leite in koale bomen
't Sloapend leven den weer wekt
En oet ale jonge knoppen
't Neie blad naor boeten brekt,*

*Loat zo in mie, levenszun,
't Neie leven ook weer gruien,
Hoal ook oet mien olle stam
Neie bloumen; loat ze bliuen.*

Student klassieke talen

Derk Sibolt Hovinga werd op 22 oktober 1909 geboren in Oostwold waar zijn vader landbouwer was. Omdat er drie kinderen waren, wilde z'n vader dat hij ging studeren. Eén kon immers de boerderij maar overnemen. Zo volgde hij eerst het gymnasium in Winschoten en ging daarna klassieke talen studeren in Groningen. De Studie Grieks en Latijn vond hij bij nader inzien te zwaar, maar bovenal kon hij niet wennen aan het drukke stadsgevoel. Hij miste het landleven, de zware luchten en vond vooral het voorjaar een beproeving in de stad. Het buitenleven riep en ofschoon z'n vader het minder prettig vond, werd Derk Sibolt in 1931 op de boerderij knecht onder de knechten. Lange dagen van 5 uur in de morgen tot 8 uur 's avonds was hij samen met de natuur. Hard werken, dat wel, maar met oneindig veel voldoening. Eén speciale ervaring op het gymnasium zou zijn verdere leven bepalen: de liefde voor de

streektaal. De toenmalige rector was daarin geïnteresseerd en droeg dat over op zijn leerlingen. Ter zelfder tijd leerde Hovinga het werk van Jan Boer kennen, waarvan in 1929 de dichtbundel 'Nunerkes' het licht zag. Ook de activiteiten van K. ter Laan op het gebied van de streektaal en historie boeiden hem geweldig. Wat een wereld ging er voor hem open.

*Hoane kraait!
Haimhond blaft!
Klokke slag!
't En van nacht*

*Open goan de peerstaaldeuren,
Open ook de baanderdeuren,
De dag van aarbeid wacht!
't Aine span noa 't aander
Komt no veur 'n dag.*

*En heert aan heert
Lopt peerd aan peerd
En span noa span
noar 't veld
In menners macht
De locht wordt licht
De nacht wordt dag.*

Bundels

Zijn intense beleving van de natuur en het boerenbedrijf komt tot uiting in een aantal gedichtenbundels. In 1952 is dat 'Storm en stilte', in 1960 'Miemern in tweidustern (ter ere van zijn vijftigste verjaardag) en in 1968 'Oogst van mien aner laand'. Verder leverde hij vele bijdragen voor literaire periodieken als het 'Maandblad Groningen', 't Swieniegeltje' en 'Dorp en Stad'. Naast dichter was Hovinga geboeid door de historie van het Oldambt, de Huninga's, de oude Friezen en de Germaanse mythologie en de Dollardgeschiedenis. In vele artikelen publiceerde hij over deze facetten van de streekgeschiedenis. (Nog het vorig najaar deed hij in het 7-blad suggesties voor een nieuwe naam voor de huidige gemeente Scheemda). Ook in het gemeentelijk maandblad 'Tam-Tam', dat vanaf 1967 in de gemeente Midwolda verscheen, publiceerde hij voor 'eigen volk' vele gedichten en historische beschouwingen. Werkelijkheid en fantasie vonden elkaar tenslotte in de vele afleveringen van de feuilleton 'Kampere in 't Midwolderbos' waarin onderaardse gangen, de Ennemaborgh, oude kloosters, abten, hoofdelingen en goudschatten centraal stonden. Speciaal voor Midwolda, Oostwold en Meerland maakte hij volksliederen. Natuurlijk stond de natuur en het landleven daarin weer voorop. De twee onderstaande verzen zijn afkomstig uit respectievelijk het Oostwolder en het Midwolder volkslied.

*Oostwold, Oostwold!
't Loug woar wie aalmaal woon'n
Het loug woar ik geboren bin
Het loug woar ik mien aarbeid vin
Het mooiste loug van 't haile laand
Is Oostwold.*

*Midwoll' as dien klokke zingt,
dat mie 't daip in 't haarte dringt.
Midwoll' den vuil ik mie,
zo gelukkig ja mit die.
As 'k hier vot mos, as 'k dat was,
wai'k da'k aalweg snokken mos.
Om Midwoll' ons loug en laand,
't laifste stee in 't voaderlaand.*

Literaire prijs

In 1982 werd Derk Sibolt Hovinga de literaire prijs van de Stichting 't Grunneger Bouk toegekend. Dat was na aanleiding van het verschijnen van zijn bundel 'Bloaren aan de levensboom' in 1982. De bundel met religieus, lyrisch, historisch en mythologisch werk is in feite een samenvatting van heel zijn gedachten- en gevoelswereld. Bovendien geeft de bundel een overzicht van zijn poëtisch werk. Zijn toenemend gevoel voor mystiek is in veel gedichten aanwezig. Mystiek was voor hem het goddelijke op deze aarde. Hovinga voelde zich in deze beleving klein en afhankelijk.

Wat was toch de diepe zin van het leven en het voortgaan van de schepping? Het zoeken en ervaren van dat grote mysterie inspireerde hem tot vele gedichten. Tijdens zijn prijsuitreiking hield hij zijn publiek voor, „As ik 't woord 'mysterie' broek, dan mag ie, as ie dat laiver willen, in ploats doarvan 't woord 'God' broeken, mor ik broek laiver 't woord 'mysterie'....”

*Ik wol het daipste leven paailen
Moar kwam in daiper daip.
De weg was mie te smaal, te staail
Dei doar naor onnern laip.*

*Ik wol het levenswoater drinken
Oet held're, daipte vrije wel',
Moar draaigde in daipte te verzinken,
En wos nait hou 't no wieder zel.*

*Ik wol de leste waarheid vinnen
dei lichte mie van veern binnen
Maor aal hou'n bult of ik ook wait:
De leste grond berek ik nait.*

*Ik wol het levensmeer bevoaren
Om 't overlaand te zaain
Moar dat kon ik nait kloaren;
'k Bleef mit miezulf allain.*

*Ik gong mien daipste binnen binnen
Om 't onbewuste oet te spinnen,
Maor tot mien groot verdrait
Heb ik de grote sleudel nait.*

Derk Sibolt Hovinga, de dichter-schrijver werkte zijn leven lang aan de Oldambtster, de eigen identiteit. Op alle mogelijke manieren wilde hij zeggen: mensen wees je toch

bewust van het mooie dat het Oldambt landschappelijk en hystorisch te bieden heeft en ervaar het mysterie van het leven.

En dat niet op een VVV-toon, maar doormiddel van diepzinnige beschouwingen en gedichten. De schuchtere dichter kwam zelden in de publiciteit en veel plaatsgenoten zullen hem niet eens kennen. Toch heeft hij zich met z'n omvangrijk oeuvre een onvergetelijke plaats weten te verwerven in de Groninger cultuur.

Uit de bundel 'Bloaren aan de levensboom' die in 1982 door Stabo/all-rond bv in Groningen werd uitgegeven komen de in dit artikel vermelde gedichten voor. Daarin staat ook de 'Doodsmiemeroasie van 'ol boer.

*Ainmaal zellen ze mie rondvoaren
In 't holten hoes,
Linksom om 't veurgelacht,
Veur swaarte koetze de peerden
Doar 'k ait wies mit was.*

*Koppel volk,
In kolle winterwind
Dat ogen troanen,
Mit haand aan houd.*

*Klokke ludt,
Da'k overlee.*

*Tot aine zegt,
'De leste (h)eer
(h)is bewezen."*

*De zin van dizze regels is
Beleef ook joen begravvennis*

J.P.K.